

Rigsdagstidende.

1850.

Forhandlingerne paa Folkethinget. № 444.

111te Møde.

Torsdagen den 27de Juni.

(Forts.).

Cultusministeren (forts.): Hvad endelig angaaer Ophævelsen af examen artium, saa var dette for de lærde Skolers Bedkommende allerede udtalt ved selve Bestemmelsen om Reformens Indførelse, da det udtrykkeligt indbefattedes i den udkastede Reform; hvad derimod angaaer Ophævelsen af examen artium for andre Dimittender, for de saakaldte Privatister, hvad enten nu disse kom fra enkelte private Lærere eller fra private Skoler, saa vilde jeg ogsaa her have haft større Tvivl, og jeg vilde have traadt tilbage, naar der havde været Spørgsmaal om at træffe en saadan Foranstaltning, hvorved der paa nogen Maade grebes ind i de enkelte Individuers frie Ret med Hensyn til Valget af Underviisningsmaaden og deres Bestemmelse om, hvor de vilde stille sig til Prøve; men det var allerede ved den ældre Skolelovgivning bestemt, at private Dimittender kunde stille sig til en Prøve ved de lærde Skoler, og uden at være underviste i Skolen dog afgaae med dens Dimittender, efter den ældre Lovgivning ikkun saaledes, at de paany skulde underkaste sig en Examen ved Universitetet, medens det nu overlades dem, ligesom de lærde Skolers egne Dimittender, at lade sig prøve i Skolen, hvorefter Universitetet antager dem uden videre Prøve. Forresten var det jo det Almindelige tidligere, at Privatister ikke saaledes befattede sig med en Skole, de gif umiddelbart til Afgangsexamen, til den saakaldte examen artium ved Universitetet. Hvis denne Form havde været affkaffet, hvis der havde været Tale om at henlægge al Afgangsprøve for Universitetet til de lærde Skoler, da vilde jeg ikke have dristet mig til at foranstalte dette, uden at have forelagt Rigsdagen det; thi jeg tror, at der da var steet et betænkeligt Ind-

greb i den Ret, som Enhver har til at bestemme, om han vil have nogen Berørelse med de lærde Skoler, eller han foretrækker at lade sit Barn undervise paa anden Maade og sende det umiddelbart til Universitetet; men en saadan Foranstaltning er ikke truffet, hvormod der er truffet den Foranstaltning, at enhver privat Dimittend kan indfinde sig ved Universitetet og der ved Examencommissionen underkaste sig Prøve som Dimittend. Saaledes troer jeg, at her heller ikke var Noget, der nødvendiggjorde en Henvendelse til Rigsdagen paa en Tid, da jeg troede, at Rigsdagen ikke ønskede at drage denne Sag til sig, og troede, at dens Opmærksomhed med Hensyn til Underviisningsvæsenet væsentlig gif i en anden Retning; men der har, jeg gjentager det, aldrig foresvævet mig nogen Tanke om, at ikke Ordningen af det høiere Underviisningsvæsen kunde inddrages under Rigsdagens Overtøvelse.

Grundtvig: Ja, ved Ministerens Svar mener jeg, at Hovedsagen ved Forespørgslen er afgjort, som Thinget maatte ønske det, da den høitærede Minister jo baade først og sidst har erklæret, at det var langt fra hans Tanke at ville inddrage det høiere eller lærde Underviisningsvæsen udelukkende under Bestyrelsen, saa at, da Tiden overalt kræver Klarhed, saa skal jeg heller ikke bruge mange Ord til at sige, hvori jeg dog endnu ikke kan finde mig tilfredsstillet ved den høitærede Ministers Svar. Det er, som sagt, ikke Hovedsagen; thi den anseer jeg for at være afgjort, men, naar jeg seer hen paa de nærværende Beskjendtgørelser, hvorom den høitærede Minister bestemt paastod, at han var kommen til den Overbeviisning, at deres Indhold hørte ene og alene under Bestyrelsen — thi hvad han anførte om hvad der var steet i Forveien ad Lovgivningens Vej, det anførte han, om jeg hørte ret, slet ikke som Noget, der bemyndigede ham, men som Noget, der blot gjorde det mere ligefrem for ham at